

В. „СОЦИАЛИСТЪ“
излиза веднъж въ седмицата — Петък. Поръчки, непридружени съ стойността, не се изпълняват.

Абонамент се предплаща:
За год. лева 6.—
" 6 м. " 3.
" 3 " " 1.50
За въ странство лева 10.

Администрацията се намира въ София, жгълъ улици Ангелъ-Кънчевъ и Солунъ.

СОЦИАЛИСТЪ

ОРГАНЪ НА РАБОТНИЧЕСКАТА СОЦИАЛЪ-ДЕМОКРАТИЧЕСКА ПАРТИЯ.

За обявления се плати по 10 ст. на гарнуръ на 4-а за първѣ пѣтъ дни, а следъ това по половинна за всѣкъ последующъ.

За обявления на първа страница по особно споразумѣние съ администрацията.

Бр. 56, 57, 58, 63,

ЕДИНЪ БРОЙ 15 СТ.

4
53

LE SOCIALISTE
Organe du Parti Democrite-socialiste des travailleurs bulgares

Adresse: Rédaction
"SOCIALISTE"
Sophie

DER SOZIALIST
Organ der bulgar. Socialdemokratischen Arbeiterpartei.

В 3122
3, 1897
N: 56, 57, 58, 63

НОВИЯ ОПР. НАРОДНА СЪБРАНИЕ ГАНИЗАЦИОНЕНЪ УСТАВЪ КУДЕНА 19 84 № 14991 ПРОГРАМАТА

на Работническата Социалдемократ. Партия сж отпечатани вече на отдѣлна брошура, въ малък форматъ. Струва: единъ екз. 15 ст. за малко количество трѣбва да се прибавятъ и пощенскитѣ разноси — по 5 ст. за единъ екземпляръ. Испраца се само въ предплата.

Всички поръчки се отправятъ до администрацията на в. Социалистъ.

Слѣдъ наводнението.

Преди да се случи русенската катастрофа, страната се сполѣта отъ една много по-страшна и по-опустошителна катастрофа. Тя е водната катастрофа, придруженото на водата, която занесе състоянието на маса дребни собственици, подк-си живота на много хорица и хвърли въ най-черна мисловна дупка и в безднни безднни вѣшки сжщества. Ний видѣхме какъ управниците и цѣлата съвременна държава се отнѣсоха къмъ изгорѣлитѣ въ Русе и тѣхнитѣ опечалени семейства. Но предъ вало на това небивало нещастие, което неумолимата водна стихия донесе на цѣлата страна, държавата би трѣбвало повече да се заинтересува за многохиляднитѣ нещастници. Но така ли излѣзе?

Доста време се измина вече, отъ като водата се оттегли и ний чакахме да видимъ, какво ще се направи да се помогне на пострадалитѣ. Стихията мина, мнозина можаха спокойно да въздъхнатъ; но съ това нищо не се свърши: ако едни имаха основания да се успокоятъ, то за това стотина хиляди бѣдни семейства останаха да оплакватъ днитѣ си. Множество села и цѣли градове, като Севлиево, Видинъ, Провадия, Тутраканъ бѣха изцѣло залѣни; други, като Габрово, Троянъ, останаха съ най-печални спомѣни отъ развалини и съ жалейка за погинали крѣпители на семейства. Кжщя, добитъкъ и цѣли поля сж посѣви бѣха занесени отъ водата. И днес ний се заплашваме отъ гладъ, цѣнитѣ на житата почватъ да се качватъ на всѣкъ дѣтъ, дѣто послѣднитѣ сж пострадали. Ясно е, че едва ли може да има по важенъ случай, когато държавата трѣбва да се притече съ своята бърза и чувствителна помощ. Едни нищожни подаяния ще бждатъ само капка вода за умирающия отъ жаждата, а пъкъ да се забави помощта, ще рѣче нещастнието да взима още по-голямъ размѣри. Бързайте, г-да държавници!

Въ всички времена се твърдѣло, че задачата на държавата е „на-

го“, че е нейна длъжностъ да гарантира и защитава имота и живота на своитѣ граждани. Ето единъ твърдѣ важенъ случай съ наводнението. Нека държавата помогне, нека тя отвори своята хазна, нека тя развие своитѣ сили въ полза на стотинитѣ хиляди жертви.

Но напразно сж всичкитѣ ни очаквания, пъкъ такива ще си останатъ и за напредъ. Държавата, управлявана по остананахъ съвсемъ бездѣйна, тѣ мръднаха съ малкия си прѣстъ и нѣщо повече: *тѣ имали намѣрение да помогнатъ.* Да желаятъ, да иматъ намѣрение — нѣма нищо по-естествено. Но отъ намѣрението да се премине къмъ неговото изпълнение — това е вече другъ въпросъ. За да се помогне, трѣбватъ пари и пари. Но паритѣ трѣбватъ за друго, по-важно нѣщо, — тѣ трѣбватъ за пѣтни и дневни на министритѣ и за расходкитѣ на княза. На пострадалитѣ оставатъ само обѣщанията, вѣтъра.

Щѣли управницитѣ да правятъ економии, да съкращаватъ бюджета, да намаляватъ заплатитѣ, като започнатъ, разбира се, отъ писаритѣ и малкитѣ чиновници. Но ний знаемъ тѣхнитѣ економии; тѣ ги правятъ отъ като сж на власт. Тѣ откъсватъ отъ галага на расилния 5 лева, а даватъ за тържества и княжески расходки 5 милиона. Това сж економии, които турятъ спестената народна пара въ джеба на управницитѣ, но за това толкова по чувствително олеква джебътъ на данъкоплатеца.

Не такива „облегчения“ искаме ний. Държавата трѣбва да окаже най-голямъ помощ на пострадалитѣ. Ний имаме право да искаме това. Иначе, защо ний плащаме тѣжкитѣ данъци? Защо прещамъ синоветѣ си да бждатъ осакатявани и обезчовѣчавани въ казармитѣ? Защо се пѣнкаме като грѣшни дяволи да изпълняваме на ангария пѣтната повинностъ?

Отъ най-малка страна, трѣбваше незабавно да се свика Народното Събрание, което да отпусне нуждитѣ кредити и да направи дѣйствителни економии, като тури

преди всичко юзда на охолнитѣ да тържествуватъ и пируватъ на народна смѣтка. Събранието, освѣнъ това, трѣбва да иска най-старателна работа за отбѣгване въ бждше на такива всеобщи нещастия, като послѣдното наводнение.

Ний не сме сигуръ, че още идущата пролѣтъ това страшно наводнение нѣма да се повтори. Па и безъ това, то всѣка година се повтаря въ по-малки и частични размѣри. Работата е много сериозна и нѣма време за бавение. Трѣбва да се регулиратъ рѣкитѣ, да се построятъ кейове, да се издигатъ окопи, — трѣбва много да се направи.

Но нито Събранието ще бжде свикано за такава цѣлъ, нито държавата ще се помъчи въобще да окаже нуждната помощ. А съ това тя иде най-краснорѣчиво да докаже, че тя е една класова държава, че тя служи въ интереситѣ на богатитѣ, на капиталиститѣ, не на работницитѣ, не на народа. Но и безъ това, тя достатъчно е показала, че не служи.

Ако тя не бѣше класова, тя още преди наводнението би извършила всички ония работи, които сж необходими да предвядатъ нещастията. Сума пари се взиматъ отъ народа за пѣтна повинностъ; правителство и постоянни комисии милиони и милиони смѣкватъ отъ народа. Тѣзи пари, обаче, не отиватъ на мѣстото си, тѣхъ държавата пилѣе за друго, защото е едно орджие въ ржцѣтѣ на властующитѣ класи да дератъ работния народъ.

Колкото тя е по скѣпа за работницитѣ, толкова е по-щедра къмъ капиталиститѣ, предприемачитѣ и лихваритѣ. Нейната нехайностъ къмъ сждбата на работницитѣ особно стана ясна по русенската катастрофа. Никакви мѣрки тя не е взела, никакви условия не е предложила на убийцитѣ работнически, а ги остави свѣobodно да струпатъ на едно затворено мѣсто 300 работника, заобиколени всѣки единъ отъ баруть, огънь и складъ отъ патрони. Работницитѣ всѣки день очакваха смъртъта, до като я получиха. Но за това държавата толкова повече милѣе къмъ интереситѣ на капиталиститѣ. За работницитѣ нѣма никакъвъ законъ, а за послѣднитѣ, освѣнъ закона за индустрията, има търгове, предприятия и всичко.

По наводнението правителственитѣ хора и разни лицемѣрни оплаквачи отвориха подписка за доброволни помощи. Тѣ предпечетоха просията, отъ колкото да дадатъ на пострадалитѣ това, което е тѣхно право. И въ туй време, когато испросвахъ по нѣкоя стотинка отъ нѣкой милостивъ, но бѣденъ човѣкъ, министритѣ имъ получаватъ по 400 л. на день само за расходки. Това, което тѣ събраха съ подписка отъ

цѣлия народъ, не бѣше и толкова, колкото тѣ сж испили и изели въ Русе на 2 августъ за една нощъ. А при това, първото е отъ просия, а второто е смѣна на бирника отъ сиромашката покщнина.

Ний се обръщаме къмъ ония, които гаводнението докара до просешката торба, които днесъ гладуватъ, или захвърлитъ и ниви и полуразрушени къщи, за да оидатъ да работятъ съ надница. Нека тѣ помислятъ, че ако държавата не имъ помогна, слѣдъ като ги съблича всѣка година, то е защото тя е класова държава. Освѣнъ вериги и теглида, друго тѣ не могатъ да очакватъ отъ нея, до като трае господството на класитѣ. Ний ги викамъ при насъ. Нека тѣ умножатъ нашитѣ редове, защото само въ социализма е т хното спасение.

ВЖТРЪШНА ХРОНИКА.

— Излъзе вече поканата за записване абонати на *Работнически Вѣстникъ*. Редакторитѣ му, другаритѣ Еф. Дабевъ и Г. Кировъ, обявяватъ, че той ще започне да излиза отъ 5 идущи септемврий, въ Казанлъкъ, веднѣжъ въ седмицата, и ще струва 1 л. за 3 мѣсеца, 2 л. за 6 мѣсеца и 4 л. годишно. Вѣстникътъ ще има за единствена задача духовното свѣстяване на българскитѣ работници, безъ разлика на занятие и всестранната защита на тѣхнитѣ интереси, като ще съдържа слѣдующитѣ отдѣли: 1) уводни статии по общото положение на работническата маса въ България; 2) дневни новини: кратки свѣдения за по-важитѣ случки, произшествия и събития въ страната; 3) статии по положението на работницитѣ отъ разнитѣ занаяти и клонове на производството; 4) извѣстия и чужбински прѣсници на работническото движение въ цивилизованиѣ страни; 5) работнически инспекторъ—редовно отбелзване на всички неправди и произволи, вършени отъ господаритѣ и пр. надъ работницитѣ; 6) работнически свѣтникъ—отговори на всички въпроси, интересующи работницитѣ; 7) книгописъ—кратки отзиви за предназначениѣ за работницитѣ книги, брошури, списания и пр. и 8) подлистникъ—помѣствание отъ време на време на общедостъпни научни или книжовни статийки, фейлетони, кратки повѣсти и раскази и пр. Освѣнъ това, всѣки мѣсець вѣстникътъ ще има по една *иллюстрирана кригурка*, отъ 4 странички, въ която ще се помѣстватъ кратки пѣсни, стихотворения, повѣсти, раскази, свѣдения изъ науката и живота, анекдоти, изрѣчения, смѣхурии, задачи, ребуси и др. забавления. *Работнически Вѣстникъ* иде да попълни една чувствителна празнота въ нашата печатна пропаганда, за което ний имахме вече случай да говоримъ; нуждата отъ неговото издаване се признава отъ всички партийни другари и като такава, се призна отъ всичкитѣ делегати на послѣдния партиенъ конгресъ, който единодушно гласува за неговото издаване. На всички наши другари не остава сега, освѣнъ ревностно да се залавятъ за неговото распространение. Ний най-горѣщо го препорѣчваме на всички работници и ги поканваме да побързатъ да се запишатъ абонати, като въ сѣщото време предплатятъ и помогнатъ съ това на редакцията му да тури на здрави основи започнатото си дѣло.

— **Най-сетнѣ!** Въ предпослѣдния си брой „демократическия“ в. *Знаме*, като говори въ една дълга статия по поводъ на русенската катастрофа, иде да признае, че „е време да се направи нѣщо и у насъ за охранение на работницитѣ въ разнитѣ промишлени и индустриални предприятия отъ всевъзможни нещастия и за материалното обезпечение на пострадашитѣ или тѣхнитѣ семейства“. Въ дадения случай, не

е толкова важно, че в. *Знаме* се искава въ полза на едно покровителство на труда, колкото обстоятелството, че при тригодишното си съществуване, слѣдъ като си е правило оглушки къмъ разнитѣ нещастни случаи въ фабричитѣ и работилницитѣ, слѣдъ като е затваряло очи предъ съдбата на работницитѣ, *Знаме* иде сега по реда си да признае нуждата отъ такова покровителство. Не бѣше отдавна, когато нашитѣ противници не признаваха съществуването на прелетариатъ въ България, не бѣше отдавна, когато се трѣбѣше, па и до днесъ се чува тукъ-тамъ, че социализмътъ пема почва въ България, понеже нѣма работници въ такова окаино положение, както другадъ. Но економическото развитие, свѣстяването на работницитѣ, макаръ и бавно, но сигурно прави своето и накарва да заговоратъ за работника и най-онѣмелитѣ. Днесъ единъ отъ тия противници, в. *Знаме*, иде да иска „да се направи нѣщо“ за работницитѣ; разбира се, туй нѣщо, което *Знаме* иска, може да бжде едно голѣмо нищо, но все пакъ то иска „нѣщо“. Въпреки това, много ще се лъживсѣки, който повѣрва, че в. *Знаме* иска това искрено, отъ желание да помогне на работницитѣ. Нищо подобно. Капиталистическата експлоатация непрестанно разорява дребнитѣ собственици, редовитѣ на пролетариата се увеличаватъ. Но макаръ и пролетарий, производителъ си остава избирателъ, неговата бюлетина е необходима за демократитѣ. Ето защо в. *Знаме* съ време си опича работата. Вчерашния собственикъ, като пролетарий днесъ, има вече съсемъ други нужди и интереси, а заедно съ това и демократитѣ трѣбва да запѣятъ друга пѣсенъ, за да залъгатъ наивнитѣ. Ето защо и в. *Знаме* почна да заговарва вече за „нещастията“ на работницитѣ.

— **Конфликтътъ**, който изникна между българското правителство и онова на Австрия, по поводъ на разговорътъ на Стоиловъ съ кореспондента на *Local Anzeiger*, билъ вече изравненъ. Г. Стоиловъ е заявилъ, че поменатия кореспондентъ изопачилъ разговора му и че той е нѣмалъ никакво намѣрение да оскърбява австрийския императорски домъ, или правителството му, и всичко се изгладило. Всѣки свѣстенъ човѣкъ на мѣстото на Стоиловъ би се срамялъ отъ такова заявление и би го счелъ за позорно отетжпление. Но бълг. президентъ-министръ трѣбваше да покаже още веднѣжъ, че както, по собственото му признание, назначава за управители хора не свѣстни, така и самъ попада въ тѣхната категория. Винаги, когато се намѣри на тѣсно, г. Стоиловъ намира спасение въ лъжата. По заповѣдъ на княза, той говори предъ кореспондента едно, и когато дойде въпросъ да се оттегли въ оставка, тогава говори друго — опровергава собственитѣ си думи. Своето лично достоинство той счита за нищо предъ личния интересъ и предъ волята на господаритѣ му. Дѣйствително, това е твърдѣ ловък дипломатъ, когато на всѣка крачка е принуденъ да отказва думитѣ си, да се унижава, да прибѣгва до лъжата.

— **Послѣднитѣ окръжни избори** въ Видинъ не станаха на 3 августъ. Причината е била тази, че въпреки всичкитѣ насилия отъ полицията, когато кметътъ видѣлъ, че гласующето болшинство е опозиционно, грабналъ урнитѣ и при общъ смѣхъ избѣгалъ отъ изборното мѣсто. Гражданитѣ се оттеглили предъ окръжното управление и държали митингъ. Правителството, обаче, не се е посрамило отъ постъпката на своя кметъ, а взело всички мѣрки да спечели „изборитѣ“, повторно станали на 10 того. Но какъ ги е спечелило, всѣки разбира. По вѣстницитѣ се съобщава, че преди да дойде денътъ на изборитѣ, били сж малтретирани нѣколко души. Една шайка отъ пожарници е върлувала изъ града. Споредъ една телеграма, единъ избирателъ билъ пребитъ въ участъка. И което е особено интересно, полицията е заплашвала и ци-

ганитѣ, когато е извѣстно, че на всѣко друго мѣсто циганитѣ сж най-падѣждния елементъ на правителството. На самия изборенъ денъ, урнитѣ били обиколени съ пияна тълпа и отъ полицията; послѣдната направила цѣлия изборъ. При такова грубо посѣгателство върху правата на гражданитѣ, безспорно е, че побѣдата се одържа отъ правителството.

— **Да се напомнятъ старитѣ работи**, не е лошо нѣщо. Въ една статия, подъ заглавие „Благодарността“, в. *Свобода* печата едно частно писмо отъ княза до Стамболова, когато послѣдния е билъ на върха на могъществото си. Писмото е датирано отъ 13 ноемврий 1887 г. По това време австрийския императоръ е казалъ въ виенската камара нѣколко похвални думи къмъ правителството на послѣдния. Князътъ, възхитенъ отъ тази похвала, написалъ на Стамболова горното писмо, въ което признава политиката на Стамболова за енергична и постоянна, която му е заслужила голѣма честь. Това писмо не казва нищо ново, тѣй като князътъ не веднѣжъ е искавалъ своята благодарностъ къмъ Стамболова, цѣлата политика на когото, — политиката съ бѣсило и шайки — бѣше насочена да закрѣпи трона на кн. Фердинанда. Въпреки това, не е злѣ подобни документи да се искарватъ изъ архивитѣ и да се печататъ, тѣй като тѣ представляватъ голѣмъ интересъ за политич. история на послѣднитѣ 10 години. Стамболовъ биде съсѣченъ отъ ятаганитѣ на „народната партия“, понеже бѣше омасенъ за ония, които е облагодѣтелствувалъ съ преобръщанieto на цѣла България въ полицейски участъкъ. Неговата смъртъ не бѣше нужна никому, освѣнъ на нѣколко личности. Напротивъ, ако бѣше оставенъ живъ, то като всѣки уловенъ престѣпникъ, би указалъ на всичкитѣ причини и обстоятелства, при които е упражнявалъ своя натискъ и тероръ.

— **Въ юбилейния си номеръ**, по поводъ десетгодишния юбилейски празникъ, в. *Миръ* е помѣстилъ два портрета на князь Фердинанда които изобразяватъ княза преди 10 години и сега. Голѣма разлика се хвърля въ очи още отъ първия погледъ. Князътъ е станалъ несравнено по-едъръ и по-пълненъ, отъ колкото е билъ преди 10 години. Това е краснорѣчиво свидѣтелство, че туй време князътъ е прекаралъ отлично. Историята иде само да потвърди това, което четемъ по горнитѣ портрети. Вѣднитѣ български данъкоплатци, които голѣмитѣ хора не наричатъ, освѣнъ „сволочи“, съ волско търпение сж пренасяли всичко, до като бирникътъ събере данъка, отъ който князътъ редовно е получавалъ една милионна заплата. Отъ стѣпванието си въ България кн. Фердинандъ винаги е живѣлъ въ единъ раскошъ и блѣсъкъ, на който би позавидѣлъ и монархътъ на нѣкоя голѣма държава. Но затова въ другитѣ конституционни държави рѣдко се срѣща монархъ, който да се ползува съ такава покорностъ отъ министри и Народно Собрание, както е въ България. Наистина, презъ послѣднитѣ години ний не сме имали нито веднѣжъ свободни избори и Собранието въ своето огромно болшинство е било чисто полицейско; данъкоплатецътъ не е билъ нито веднѣжъ питанъ, когато отъ гърлото му сж отнемали и послѣдния залъгъ, но това се обяснява съ обстоятелството, че България е преживявала едно време, когато всичкитѣ грижи на учравницитѣ сж били насочени да закрепятъ княжеската династия. В. *Миръ* добръ е направилъ, че не е забравилъ да помѣсти и двата портрета на княза. Това е една щастлива идея; редакторитѣ му не искатъ да испуснатъ ни най-малката подробностъ, която показва какъвъ напредѣкъ е направила България.

— **Когато вѣстникътъ ни бѣше подъ печатъ**, получи се отъ казанлъжскитѣ другари единъ обстоятелственъ отчетъ до центр. комитетъ по участието имъ въ послѣднитѣ избори. По този отчетъ, както и по отчета, испратенъ отъ търновския

партиен комитетъ, ще се повърнемъ въ идущия брой.

— Получихме слѣдующитѣ нови книги: **Фелдшерския въпросъ у насъ.** Издава *Фелдшерския съюзъ*. София.

Смъртно наказание. Разказъ отъ *Павла Засодимски*. Преводъ отъ руски. Кн. XI отъ *Евтина Библиотека*. Мусина. Цѣна 5 ст.

Народното и индустриално образование въ Русия и руското искусство Отъ *Кирилъ Бербеки*. София. Цѣна 1 л. 40 ст., съ пош. разноси 1 л. 60 ст.

Овощарството и пчеларството на конкурса въ г. Кюстендилъ Отъ *Ст. Т. Гудевъ*, инспекторъ по лозарството и копринарството. Рапортъ до г-на министра на търговията и земледелието. София.

Рапортъ върху състоянието на копринарството презъ 1896 год. и конкурса въ гр. Вратца. Отъ Д-ръ Хр. Юрановъ, инспекторъ по копринарството. София.

Извлечение отъ рапорта до г-на министра на търговията и земледелието, по изучаване болѣстѣта „чума по едрия добитѣкъ“ въ Турция. София.

Уставъ на хасковското благотворително дружество „Помощъ“. Хасково.

— Поради многото материалъ отдѣлгъ „Изъ партийния животъ“ остава да бѣде помѣстенъ въ идущия брой.

IV-ий националенъ конгресъ

НА

Работническата социалъ-демократическа партия

Засѣдание отъ 14 юлий, 1897, сл. обѣдъ

Засѣданието се откри въ 3 ч. сл. об. Председателъ се избра друг. *Ефтимъ Дабевъ*.

Подига се въпросъ за бѣлочерковския делегатъ, който не е получилъ още нужното пълномощно, да се не счита за делегатъ. Слѣдъ кратки разисквания, конгресътъ прие рѣшение въ такава смисълъ.

Председателътъ чете писмо отъ бервското бѣлг. студ. дружество „Ботевъ“, съ което се опълномощава за делегатъ лицето, което би се явило въ конгреса отъ негово име. Ставатъ доста бурни дебати по разрѣшението на въпроса, да ли студентческитѣ групи въ странство могатъ да се считатъ, като редовнитѣ партийни групи. Но понеже никое лице не се е явило за делегатъ отъ горното дружество, то прави се предложение, разискванията да се отложатъ, до като такова се яви. Гласувано, това предложение се прие.

На дневенъ редъ е приемането на вжтрѣшния правилникъ. Докладчикътъ друг. *Владо* чете правилника. Ставатъ разисквания както по цѣлия правилникъ, така и членъ по членъ. Съ нѣкои малки измѣнения правилникътъ се прие. Съгласно съ него избиратъ се слѣдъ това двама квестори, а именно делегатитѣ на казанлъжската група, другаритѣ *Казанджиевъ* и *Пашковъ*.

На дневенъ редъ е отчета на централния комитетъ. Преди да се пристъпи къмъ него, друг. *Гаврилъ Георгиевъ* прави предложение, да се опредѣли колко време ще трае конгреса и послѣдния да се произнесе, удобрява ли предварителния дневенъ редъ тѣй, както е опредѣленъ отъ центр. комитетъ.

Приема се, че конгреса ще трае до 17 вечерята, но ако се окаже нужда, може да се продължи и до слѣдующия день. По предварителния дневенъ редъ рѣши се да се опредѣля той за всѣко засѣдание. По отчета на ц. ком. се прие да се чете по отдѣлно 1) за финансовото състояние, 2) за печата и 3) за организацията на партийната дѣятелностъ.

Каснерътъ на центр. комитетъ, другарътъ *Стефанъ Георгиевъ* чете финансовия отчетъ, който и публикуваме на друго мѣсто въ днешния брой на вѣстника ни.

Друг. *Кириловъ* прави предложение да се избере тричленна комисиия да провѣри прочетения отчетъ, което се и прие. Въ ко-

мисиата се избиратъ другаритѣ *Бозвелиевъ*, *Джинковъ* и *Кантарджиевъ*.

Слѣдва четение отчетътъ по печата отъ друг. *Кириловъ*. Партийния органъ в. *Социалистъ* въ течението на годината е претърпялъ едно измѣнение въ начинътъ на списванието. Отъ начало той повече е давалъ мѣсто на материалъ, който се занимава съ пропаганда непосредствено изъ работнитѣ маси. Но послѣ стана нужда да се обърща повече внимание на дневнитѣ въпроси изъ общия ни политико-общественъ животъ. Въ единия и другия случаи, обаче, този неговъ двойственъ характеръ, като несъотвѣтствующъ за малкия му форматъ, не е можалъ достатъчно да удовлетворява нито единия нито другия родъ читатели. Очевидна е нуждата да се издава единъ вѣстникъ специално за широката работна маса, когато разискванието на разни дневни въпроси отъ социалдемократическа гледна точка трѣбва да остане на главния партиенъ органъ. Въ края на II год. единия отъ редакторитѣ на *Социалистъ*, друг. *Бакаловъ* се оттегли отъ редакцията; на негово мѣсто остана друг. *Кириловъ*, вслѣствие на което можахъ да се надвиятъ труднитѣ при списванието на вѣстника. *Социалистъ* още на е стигналъ да има 1000 души предплатили абонати, вслѣствие на което приходитѣ му сж били недостатъчни да покриватъ расходитѣ. Да се види на процентъ между какви елементи той се е разпространявалъ, голѣма спѣнка сме срѣщали въ обстоятелството че повечето отъ 40% отъ абонатитѣ не сж посочили занаята си. Отъ извѣстнитѣ, обаче, достатъчно става явно, че той е разпространенъ преимущественно между работницитѣ и занаятчиитѣ, но има и значителенъ процентъ абонати измежду интеллигентния пролетариатъ. Отъ друга страна, разпространенъ е въ градоветѣ въ 70%, а въ селата — въ 30% отъ общото число на абонатитѣ. — Докладчикътъ говори за премѣнанието на партийното списание, въ рѣшитѣ на друг. *Влаговъ* и за в. *Освобождение*, който отъ дълго време е спрѣлъ да излиза. Печатната пропаганда е била водена по закондат. избори още отъ временни в. в. *Избирателъ*, издаванъ отъ казанлъжката група и *Събуждание* — отъ севлиевската. *Червения народенъ календаръ* е ималъ тази година отличенъ успѣхъ. Всичкитѣ 5000 екземпляра сж били прѣснати и дойдоха порѣчки за нови 2000 екз., отпечатванието на които не бѣ възможно по материални причини, както и поради късното време. Социалдемократическата литература значително се обогати отъ издаванието на тритѣ библиотеки: *Работнически Другаръ*, *Популярно-научна* и по *научния социализмъ*, предприети отъ друг. *Георги Бакаловъ* въ Варна.

Слѣдъ станалитѣ нѣколко запитвания и разисквания по отчета за печата, прие се да се разгледватъ по-сетнѣ, слѣдъ като се избере специална комисиия по печата и се ислуша нейния докладъ. Такава комисиия се рѣши да се състои отъ 5 члена и се избраха въ нея другаритѣ: *Дабевъ*, *Влаговъ*, *Сакжзовъ*, *Гибровски* и *Бакаловъ*.

Подобна комисиия се рѣши да се избере също отъ 5 лица, по партийната организация и за изработване проектъ за измѣнения въ орган. уставъ. Избраха се другаритѣ: *Бозвелиевъ*, *Коновъ*, *Мушиковъ*, *Ивановъ* и *Думковъ*.

Опредѣли се дневния редъ за идущия пѣтъ. Засѣданието се закри въ 7 часа вечерята.

Засѣдание на 15 юлий, 1897, пр. обѣдъ.

Засѣданието се откри въ 8 ч. пр. об. Председателъ на това засѣдание се избра друг. *Георги Кириловъ*.

Продължаватъ се запитвания по отчета на цен. комитетъ. Друг. *Дабевъ* запитва цен. комитетъ, получавалъ ли е друг. *А. Недѣлковъ* нѣкаква заплата, като отговоренъ редакторъ на в. *Социалистъ*. Слѣдъ даденитѣ обяснения отъ комитета, че той се е съгласилъ да носи отговорничеството

по свое изрично желание, като се е откалалъ отъ всѣкакво възнаграждение, конгресътъ прие съ акламация слѣдующата резолюция, предложена отъ друг. *Дабевъ*:

Конгресътъ искава своята благодарностъ на друг. *А. Недѣлковъ* за услугата, която той е направилъ на партията като отговоренъ редакторъ на главния ѝ органъ в. *Социалистъ*.

По исканieto на нѣкои делегати, членътъ отъ центр. комитетъ друг. *Гав. Георгиевъ* дава обяснения по предаването концесията на сп. *День* отъ друг. *Сакжзовъ* на друг. *Благоевъ* и за промѣняване на званieto му въ *Ново Време*, както и за не помѣстване на думитѣ органъ на р. с. *дем. ширтин*. Това е станало вслѣствие 1) отказванието на предишния концесионеръ, 2) липсване физическа възможностъ у цен. ком. да се наеме съ редактиранieto на *День*, тѣй като не е располагалъ съ нужнитѣ парични срѣдства, и членоветѣ му сж били заети много съ работитѣ на самия комитетъ, 3) единственния другаръ, който се съгласи да поеме концесията, друг. *Влаговъ*, е поискалъ като необходимо условие, да се промѣни заглавието и да не се помѣстятъ горнитѣ думи. При тѣзи условия, центр. комитетъ се е намѣрилъ предъ алтернативата, съвсемъ да сире издаванието на *День*, или да предаде концесията на друг. *Благоевъ*, като приеме и предлаганитѣ отъ него условия. Комитетътъ, като се е ръководилъ отъ съображението, че послѣдното е въ полза на партията, слѣдъ като запита групитѣ, предаде концесията на друг. *Влаговъ* при горнитѣ донѣнителни условия и сега на конгресътъ предстои да рѣши въпроса по-нататѣкъ.

Отъ даденитѣ обяснения на друг. *Сакжзовъ* стана явно, че нему е било физически невъзможно да продължава редактиранieto на списанието. Като кандидатъ за народенъ представителъ, той е билъ принуденъ често и за дълго да напуца София, за да работи между своитѣ избиратели. Като депутатъ, той всецѣло е билъ погълнатъ отъ парламентарната дѣятелностъ, при която той и друг. *Гибровски*, като първи социалистически депутати у насъ, сж били принудени да взиматъ участие почти въ всички въпроси. Въ Събранието тѣ сж били като на една дѣлствена почва, при която всичко трѣбва старателно да се изучава, за да се избѣгва всѣка фалшива крачка, особно възможна при такива трудни условия. По туй време комитетътъ биде увѣдоменъ още че друг. *Благоевъ* е рѣшилъ да се залови исклучително съ списанието си *Дѣло* и въ едно чисто социалдемократическо направление; това обстоятелство го е докарало до убѣждението, че може безъ вреда за интереситѣ на партията, да се предаде концесията на друг. *Влаговъ*, вмѣсто да се издава и новото списание, което се проектираше. Най-сетнѣ, той е ималъ да води и втори пѣтъ изборна агитация — първий пѣтъ на 17 ноемврий 1897 г., вторий — на 23 мартъ 1897 г. — което му отне много време.

Слѣдъ изслушванието, конгресътъ остана доволенъ отъ обясненията на друг. *Сакжзовъ*.

По рѣшението на самия центр. комитетъ да се предаде концесията на друг. *Благоевъ* при допълнителнитѣ условия станаха разисквания, при които се искаха мнѣния за и противъ горното рѣшение. Дебатитѣ се прекратиха, слѣдъ което се гласува и прие слѣдующата резолюция:

Конгресътъ взема актъ отъ станалитѣ разисквания по въпроса и минава на дневенъ редъ.

Прави се запитване, защо друг. *Г. Бакаловъ* се е оттегилъ преди конгреса отъ редакцията на в. *Социалистъ*. Слѣдъ даденитѣ отъ него обяснения, че той е билъ избранъ за такъвъ, безъ да е било взето неговото съгласие, когато той бѣше делегатъ въ международния конгресъ въ Лондонъ, и че по частни материални и и други свои лични съображения той е

бил принуден да напусне София, както и слѣдъ обясненията на центр. комитетъ по сжщата отставка, Конгресътъ се искази, че е доволенъ.

Рѣши се, щото комисията, избрана въ едно отъ първитѣ засѣдания за провѣряване смѣткитѣ на центр. комитетъ, да прегледа и ония на сп. „Денъ“ презъ послѣдната. IV та му годишнина.

Членътъ на центр. комитетъ друг *Сакъзовъ* докладва отчетътъ за организацията и политическата дѣятелност на партията, и за дѣятелността на центр. комитетъ. Той констатира, че дѣятелността както и организацията на партията сж били слаби; връзкитѣ между групитѣ и центр. комитетъ—не достатъчни. Послѣдното е причина и на това, че комитетътъ не е можалъ да има достатъчни данни въ архивата си и много отъ това, което може да се каже по дѣятелността и организацията на партията, е добило по личнитѣ свѣдения и опитъ на членоветѣ отъ центр. комитетъ. Нашето общо желание, което трѣбва да ни въодушевява и за напредъ въ дѣятелността ни остава преди всичко, да положимъ всички старания за една яγκα и трайна партийна организация.

По този отчетъ се направиха нѣкои запитвания, между които и за програмата на градско-общинскитѣ избори, изработването на която се възложи отъ миналия конгресъ на центр. комитетъ. Докладчикътъ др. *Сакъзовъ*, обяснава че поради трудноститѣ, които постоянно комитетътъ е срѣщалъ и за които подробно се говори въ отчета, централния комитетъ е нѣмалъ физическа възможност да изпълни нѣкои отъ задълженията си.

Дадено на гласуване, конгресътъ одобри дадения отчетъ.

Прочетоха се постѣпилитѣ въ бюрото 1) предложение отъ разградския делегатъ друг. *Дръновъ*—да се постави на дневенъ редъ и разгледа въпросътъ за начина на дѣйствие между дребнитѣ собственици 2) запитване отъ варненския делегатъ друг. *Кжневъ* за партийнитѣ издания, находящи се за пазение у друг. *Габровски* въ Търново и 3) заявления и смѣтки отъ нѣкои кредитори на партията.

Предложението на друг. *Дръновски* и запитването на друг. *Кжневъ* се оставиха на бюрото да бждатъ поставени по реда си на дневенъ редъ, а заявленията се предадоха на комисията за провѣряване финансовия отчетъ на партията.

Като се рѣши слѣдующето засѣдание да се открие въ 4 ч. сл. об., когато комисиятъ ще бждатъ готови съ докладитѣ си, засѣданието се закри въ 11¹/₂ ч. пр. обѣдъ.

II.

Женското синдикално движение въ Белгия.

Единъ разговоръ съ гражданина *Оклоръ*.—Резултатитѣ въ Белгия—Смѣсванитѣ синдикати.—Нашитѣ заключения.

Къмъ гражданина *Оклоръ*, ревностния и интелегентния организаторъ на брюкселскитѣ работнически сгрупирвания—на които той бѣше делегатъ въ лондонския конгресъ—се отнесохъ, за да се науча за числото на женскитѣ синдикати, основани послѣдно въ Белгия, и да узная начинътъ на пропагандата, който белгийскитѣ социалисти употребяватъ, за да развиватъ духътъ за асоциация между работницитѣ. Ето тоя разговоръ съ другаря *Оклоръ*.

— Какъвъ е резултатътъ, у васъ, отъ синдикалното движение презъ тѣзи година? го попитахъ азъ.

— Въ Гандъ, ми отговори той, благодарение на *Карлъ Белблокъ*, 700 предачки сж станали членове въ мжжкитѣ синдикати. Въ *Хенотъ*, 200 шапкарки сж биле едновременно организирани съ шапкаритѣ. Въ *Брюкселъ*, 600 работнички на първоначал-

Засѣдание на 15 юли, 1897 г., сл. об.

Засѣданието се откри въ 4 ч. сл. об. Председателъ се избра друг. *Константивъ Возеллиевъ*.

По дневния редъ иде докладътъ на комисията по организацията. Тя представи проектъ за измѣнението на организационния уставъ на партията. Но тъй като споредъ чл. 21 отъ устава, послѣдния не може да се измѣнява безъ съгласието на $\frac{2}{3}$ отъ числото на делегатитѣ, то комисията иска, конгресътъ да се произнесе, трѣбва ли да се пристѣпи къмъ доклада, преди да се даде горното съгласие. По този въпросъ, конгресътъ рѣши:

Да се изслуша заключението на комисията и разискването по принципъ, преди да се произнесе за измѣненията на устава.

Слѣдъ изслушването докладътъ на комисията, започнаха се обстоятелствени разисквания; думата се взема отъ мнозина другари и всички единодушно се искаваха въ полза на измѣнението устава въ смисълъ, щото партийната организация да отговаря повече на силитѣ и нуждитѣ на партията.

Като взе предъ видъ:

Че споредъ организационния уставъ, който до сега е въ сила, партийнитѣ членове сж почти безотговорни за своята дѣятелност—вѣрки спокойно може да стои задъ групата—а отъ това слѣдва бездѣятелността на членоветѣ и групитѣ.

Че групата, като организационна единица, остава твърдѣ неподвижна; за вѣрки въпросъ е нужно свикването поне болшинството отъ членоветѣ. Събранията ставатъ трудно, рѣшенията се взематъ още по-трудно, а често и не своевременно.

Че групитѣ сж принудени да отдѣлятъ време често за маловажни работи и по чисто административни въпроси, а малко време имъ остава да посвѣтватъ силитѣ си за пропаганда и агитация.

Че сношенията между партийнитѣ членове, групи, мѣстнитѣ, околийскитѣ и централния комитети сж сложни и трудни.

Че досегашната организация свързва ржцѣтъ на мѣстнитѣ комитети и ги прави неспособни за бърза и ползотворна дѣятелност.

Че сегашната затвореностъ дѣйствува врдно и върху духътъ на членоветѣ, като ги ограничава и отклоня отъ широкото развиване на своитѣ сили въ полза на пропагандата.

Че при дневната организация вѣрки натискъ отъ реакцията може да направи групитѣ неспособни за работа.

Че вслѣдствие на всичко това нужно е да се даде на партията такава организация, която би й дала възможност да из-

нитѣ предметъ въ шапкарството, съединени съ тѣхнитѣ другари мжже, съставляватъ могъществения синдикатъ на работницитѣ отъ пригответелната къмъ шапкарството индустрия; общото му сѣдалище се намира въ *Народния Домъ* въ Брюкселъ. Дружеството на шапкаритѣ сжществува само отъ 8 мѣсеца и въпреки това, то има вече единъ отпечатанъ правилникъ, единъ печатъ, едно знаме и повече отъ 3000 лева въ касата.

Да цитираме още и дружествата, основани преди 3 мѣсеца отъ продавачкитѣ на цвѣтя, продавачкитѣ на листи и продавачкитѣ на пера за накичване (200 члена); това на печатаркитѣ съ 80 члена, основани отъ преди три мѣсеца отъ синдикалната типографска камара; и напоследъкъ, най-младия отъ всичкитѣ—основанъ преди мѣсець—синдикатъ на работницитѣ за вѣжа, който наброява 110 жени. Хиляда осемстотинъ и деветдесетъ работнички сж синдикирани въ нѣколко мѣсеца. Както виждате, това е доста удовлетворително.

— Този резултатъ какъ е достигнатъ?

— Ето нашия начинъ на дѣйствие.

Ний започваме най-напредъ да изучаваме, колкото е необходимо, всичко, що се докосва до занаята, който искаме да органи-

държи съ най-голяма леснина вѣрки натискъ, отъ дѣто и да иде той, би я направила най-подвижна и би й дала поширока свобода на личната инициатива.

Че това може да се постигне въ голѣма степенъ, ако досегашнитѣ групи, като партийни единици, се унищожатъ, но се дѣйствува за основание на всевъзможни работнически организации; ако на мѣстнитѣ комитети се възложатъ всички административно-финансови работи като имъ се даде широка свобода на инициатива, и бждатъ задължени само въ извънредно важни случаи да дѣйствуватъ по рѣшенията на партийнитѣ членове въ мѣстността.

Конгресътъ рѣши:

Да се направятъ нуждитѣ измѣнения въ досегашния организационенъ уставъ, които да дадатъ възможностъ за една по широка дѣятелностъ за успѣхътъ на социалдемократическата пропаганда.

Докладчикътъ друг. *Андрѣй Коновъ* чете изцѣло проекта за новия уставъ.

Слѣдъ 5 минути отдихъ пристѣпва се къмъ четение на проекта членъ по членъ. Приеха се безъ измѣнение чл. чл. 1, 2, 3, 4, 5.

Поради кжсното време, оставя се за идущий пжтъ да се продължи разгледването на проекта. Засѣданието се закри въ 8 ч. вечерята.

Всѣки партиенъ членъ трѣбва да има организационенъ уставъ и да знае партийната програма.

Въ сѣдебната зала и задъ кулиситѣ.

Присѣдата по убийството на *Анна Симонъ* подигна цѣла буря въ печата, вжтрѣ и вънъ отъ страната. Обстоятелството, че сждатъ е намѣрилъ смегчающи обстоятелства за жестокитѣ убийци и послѣднитѣ отърваха смъртното наказание, заинтересува цѣлия културенъ свѣтъ и вѣрки се пита, каква е тази орисница, която така жестоко се подигра надъ нещастната *Симонъ*.

Недоумението, обаче, се премахва у вѣркиго, който познава, какъ е текла цѣлата работа. Това не бѣше правосѣдие, а една жалка комедия. По тази причина не е важно толкова онова, което стана на сцената—въ сѣдебната зала; всичкия интересъ е въ задкулиситѣ игри, за които ний можемъ само да се досѣщаме.

Това направено, пуца се едно възвание, като се поканиятъ интересующитѣ да се събератъ въ една означена зала. Изобщо нашия апелъ бива чутъ.

На митинга, ний искаме отъ работницитѣ да формулиратъ тѣхнитѣ оплаквания, послѣ иде единъ малъкъ фамилиаренъ разговоръ, въ който ний излагаме добрината отъ сдружаването и солидарността, накрай поканваме да присѣтствуватъ при първото вношение за съставяние на общия фондъ. Вѣркой вноса своя дѣлъ съ готовностъ; и ето единъ новъ синдикатъ е устроенъ.

Идва първото събрание; гласува се единъ проектъ за правилникъ и работническата партия назначава единъ делегатъ, натоваренъ да помага предварително съ своитѣ съвѣти на новото дружество. Той, слѣдъ вѣрко мѣсечно засѣдание, се произнася, безъ фразирание, върху този или онзи въпросъ по социализма. Ще прибавя и това, каза въ заключение, младия и симпатичния белгийски социалистически борець:

— Колкото е възможно ний съединяваме женскитѣ синдикати съ тѣзи на мжжетѣ отъ сжщата корпорация; напр., ний поискваме, щото синдикатитѣ да гласуватъ тѣхното присѣединение къмъ работническата

Раскритията предъ съда не оставиха нито съмнка отъ съмнѣние, че Ана Симонъ е убита по единъ по-отрано, много по-отрано, и дълго обясненъ планъ. Самата полиция е взела мѣрки да се укрятъ всички слѣди, и както се поговорваше въ вѣстниците, станали сж и други убийства за тази цѣль. Убийството се извърши съ една рѣдка суравостъ и варварщина. Убийците Бойчевъ и Новеличъ сж работили като хора сигурни въ работата си. И както се вижда, тѣ сж имали голѣми основания да бждатъ спокойни за главитѣ си. Ако да не бѣше австрийския консулъ, ний и до сега щѣхме да знаемъ, че Ана Симонъ се расхожда здрава и читава въ Пеща или Виена. Пригответиха се нарочно скроени отъ нейно име писма, че е напуснала България. Въ сжщото време и правителственитѣ вѣстници се помъчиха да заблудятъ свѣта, като пишеха, че отъ достовѣрно мѣсто знаели, какво Симонъ е била въ Виена. Ще рѣче, княжеския адютантъ Бойчевъ и бившия княжески куриеръ Новеличъ сж имали добра закрила и въ самия печатъ. Какъ е възможно това? Какъвъ интересъ сж имали горнитѣ вѣстници да укриватъ това ужасно престѣпление?

Впрочемъ, и самитѣ убийци сж умѣли чудесно да се защищаватъ. Вѣроятно, за да сплашитъ съднитѣ, тѣ сж замѣсили и името на княза. Отъ друга страна, установило се е, че въ време на процеса Бойчевъ е писалъ писмо на княгинята, както би писалъ до единъ свой приятелъ. Какво е това писмо? Отъ гдѣ Бойчовъ е ималъ смѣлостта да иска по този начинъ закрилата на княгинята?

Когато се е разгледвало дѣлото, жената на Бойчевъ е присѣтствувала между публиката, облечена като на празникъ и е размѣнявала усмивки съ съпруга си, като че въпроса не се е касаялъ за главата на послѣдния. И това е ставало дълго време, преди да се знае присѣдата. Така сжщо не безинтересно е обстоятелството, че председателтъ на народното събрание не се е постѣснилъ да се доближи до скамейката на подсъдимитѣ и приятелски да стиска ръката на бившия княжески адютантъ. Неговия примѣръ сж послѣдвали и други високостоящи лица.

партия.

Обясненията, които азъ изложихъ на читателитѣ си споредъ този и предшествующитѣ разговори, излиза, че не е толкова мъчно да се организиратъ работницитѣ, както мнозина претендиратъ.

Дѣйствиелно, достатъчно е било на нашитѣ съсъди отъ Германия и Белгия, да слѣдватъ съ преданность и съ единъ твърдъ методъ дѣлото за женското сдружаване, за да достигнатъ, и при туй бързо, до резултати, толкова пълни съ задължения, както ний показахме.

Остава да се заловимъ енергично за това предприятие и ний не ще закжснемъ да достигнемъ странитѣ, които ний оставихме да ни задминатъ.

Всички, които съмъ запитвалъ, се произнасяха за въ поза на смѣсенитѣ синдикати.

Азъ сподѣлямъ тѣхния възгледъ и ще кажа защо. Извънъ исключенията, които утвърдяватъ правилото, буржуазката или наемничката жена не е, каквото и да казватъ защитницитѣ на женитѣ, на равно мисляща съ мъжа. Било една естественность на нейния полъ, или отъ социални причини, не е по-малко необоримо за този, който е интелегентенъ, че тя е често за-

За едно не наблюдателно око всичкия работи се оказватъ твърдѣ непонятни. Но ако съдбата на Бойчева и повишения отъ дворцовъ куриеръ въ градоначалникъ Новеличъ се вземе въ свръзка съ всичко това, което става у насъ отъ година време, всѣки може да проумѣ нѣщо. Убийството на Алеко Константиновъ още е прѣсно въ паметта на всѣкиго; замѣсването на управителя Писановъ въ това убийство и сега е предметъ на вѣстникарски антропофилети. А припомняте ли си за опозиционера Тодоръ Георгиевъ, който си намѣри белата въ София, че му разбиха съ боксъ збитѣ. Този опозиционеръ пишеше въ в. *Борецъ* не особно препоръчителни работи за голѣмитѣ хора у насъ. А не си ли припомняте за слуховѣтъ, че Такевъ не бивало да се избира за депутатъ, защото билъ неприятенъ нѣкому си? Ами за слуховѣтъ да се касира избора на Янко Сакжзовъ по изричното желание пакъ на нѣкого си? Ами нескончаемитѣ расходи и тържества безъ никакъвъ срамъ? Ами за хлядитѣ оплаквателни телеграми, които се оставатъ безъ внимание? Ами за безбройнитѣ беззакония, които се покровителствуватъ? Ами противоконституционнитѣ закони за особата и по печата?

Българскитѣ данъкоплатци трѣбва часъ по-скоро да се распростятъ съ оскърбителната мисль, че сж едно стадо добитѣтъ, управлявано съ камшикъ и сопа въ удоволствието на една или друга личность.

ПИШАТЪ НИ ОТЪ:

Врѣца. Димитръ А. Бѣлмустаковъ, бивши ковчезникъ при тукашното държ. ковчезничество, е злоупотребилъ 5000 л. отъ ажиото при размѣняване златото въ сѣребро. **Злоупотребителтъ отдавна е билъ откритъ** отъ чиновника при сжщото ковчезн. Сава Джамбазовъ; министерството, обаче, остави всичко безъ внимание. Защо? Много просто. Г-нь Д. А. Бѣлмустаковъ е старъ консерваторъ, виденъ стѣлбъ на „народната партия“, баджанакъ на депутата и председателъ на постоянната комисия, А. Д. Йоцовъ и личенъ приятелъ на днешнитѣ министри. Споредъ закона, нему предстои 3 годишенъ затворъ, но затворитѣ днесъ се пълнятъ отъ нещасни парцалковци, на които не за 5 хиляди, а за петъ пари окачатъ пранги на краката.

бъркана въ логическо отношение, а пъкъ колкото въ морално отношение, извѣстно е колко тя е побудителна и непостоянна. Да се опредѣлимъ: нейната умственность може да се разгледва, въ извѣстни отношения, като зачатъчна.

Гласната въ синдикалното течение безъ управителъ, който да управля нейната варка, тя ще я удря въ всичкитѣ подводни камани и ще я строши. Отъ очевидна полезность е за нея да дѣйствува въ съгласие съ мъжа въ пазение на своитѣ работнически интереси. Далечъ отъ насъ, между туй, мисльта, че синдикатитѣ сж длъжни да бждатъ подъ настойничество и да виждатъ тѣхното дѣйствие парализирано: това е една подпорка и едно направление, свободно прието отъ своитѣ съдружници, които ний препоръчваме.

Но необходимо е, отъ друга страна, за да процъвти смѣсения синдикатъ, щото мъжетѣ да иматъ, въ отношенията си къмъ тѣхнитѣ колеги жени, едно братско чувство и истинско другарство, съвършено необходимо за общото дѣйствие.

Безъ съмнѣние, не трѣбва да се скрива, че такива отношения на добро побратимяване, срѣщатъ голѣма пречка въ конку-

К. Зашъ, *Тегевенско.* Имаме си и ний едно „народно“ свѣтило. Той е г. Л. Даневъ, който послѣдователно бѣше радославистъ, стамболовистъ, и сега добъръ консерваторъ, а въ сжщность винаги си е билъ сжщия, както и тритѣ партии съ горнитѣ имена си иматъ много общо. Милостта му е касиеръ въ читалището на „Пчелинъ“, отъ което е задържалъ за своя смѣтка 70 л. При всичкото ни настоявание да ги повърне, той не е направилъ това и до сега. Отъ горното разбираете, защо той мрази по-събуденитѣ учители и работи за тѣхното премахване. А още повече се разбира, защо този господинъ поиска веднѣжъ да не се получаватъ въ читалището социалистически книги, списания и вѣстници.

Троянъ. Макаръ и малко закжснѣли, мислимъ, не ще бжде излишно да се даде въ *Социалистъ* гласность на слѣдующия прозволъ, извършенъ отъ началника на телеграфопонценската станция въ Карлово На 19 априлий — празникътъ на труда, ний, петима другари, се случихме въ Карлово, отъ дѣто поискахме да подадемъ по случая телеграма до работническиятъ защитникъ в. *Освобождение.* Подаваме телеграмата, но чиновницитѣ, освѣнъ че забавиха съ половинъ часъ да я предадатъ, безъ да иматъ нѣкоя друга работа, ами поискаха ни пари за всѣка запетая, за всѣки препинателенъ знакъ, за всѣка точка. Слѣдъ дълги обяснения бидохме принудени да платимъ, но веднага поискахме оплаквателната книга и записахме своето оплакване. Въ този моментъ дохожда началникътъ на станцията, и като прочете написаното, грубо почна да ни принуждава да се откажемъ отъ него. Въ отговоръ на нашето отказване, той започна да ни хули и ни прикача разни епитети, като ни поиска още свидѣтелства за самоличность, пълномощие на отсъствующитѣ двама другари, частната ни кореспонденция и свидѣтелства за пълнолѣтие, при всичко, че отдавна сме го навършили и броимъ по нѣколко години учителска практика. За да туримъ край на неговитѣ иступления, повикахме и другитѣ двама другари, които той, вѣроятно, мислилъ, не ще да сж въ Карлово, но за останалото показахме му, че нѣма никакви законни основания да иска, слѣдъ което си отидохме. Подиръ малко слушахме вече да се говори изъ града за случката, преиначена, вѣроятно, отъ самия началникъ. За нанесенитѣ обиди и клѣвети отнесохме се писмено до друг. Н. Габровски въ Търново за съвѣтъ да дадемъ началника подъ сѣдъ. Отговоръ, обаче, и до сега не дочакахме, вѣроятно, ще да сж върни слуховѣтъ, че писмото не е стигнало до адресанта. Молимъ друг. Габровски да се позаинтересува съ това. Принудихме се, най-

ренцията, която слабия полъ прави на силния въ много занятия и професии, запазени до тогазъ само за послѣдния (силния полъ). Тази конкуренция, която, както нашата превъсходна приятелка Алинъ Валетъ изложи на послѣдѣтъ по случай на индустриитѣ въ Нордъ*), има за слѣдствие да намали срѣдната заплата, да покори жената съ уморявания и всички незгодности на работитѣ, на които тя не е никакъ приспособена и, въ противодѣйствие, тласка мъжа въ грижа и страхъ, че нѣма да намѣри друга работа.

Очевидно, че само преобразованието исцѣло на работата, върху съвършено нови основи, ще може да тури край на тази злочеста борба, която ползува само капитала. Но, до като чакаме, всички жертви на капиталистически режимъ да забравятъ, предъ видъ на общото освобождение, неизбежитѣ надредварвания, които днесъ ги раздѣлятъ, и да съединятъ силитѣ за по-скорошното сбждване на новата наредба, дѣто всичкитѣ законни интереси ще намѣрятъ удовлетворение и съгласие.

* Единъ окръгъ въ северна Франция. Бѣл. пр.

сети, да се отнесем до дирекцията на пощ. и телегр. с искание да ни се разрешат да дадем под съд примърния и чиновник. Обаче, такова разрешение не получихме и до днес, а, навърно, няма да го получим до като сме живи. Когато същата дирекция прочете настоящето, надяваме се, че не ще може да си прави оглушки, ако иска, разбира се, да имат хората мнение за нея, че тя не смѣта телеграфната служба за монопол на управляющитѣ.

Русе. Като ви писахме за работническото събрание, забравихме да ви съобщимъ за поведението на полицията. Съ явното намѣрение да ни попречи, тя премахна некрологътъ, който бѣхме налѣпили по улицитѣ въ 200 екземпляри. На 26-ий подиръ обѣдъ го налепихме, а сутринта не видѣхме ни единъ да стои по стеничѣ и стоборитѣ. Презъ деня още не посмѣха, а чакаха нощта да прикрие престѣпленieto. Благословенъ е този нощенъ мракъ! Той прикриваше засадата, отъ която се уби Алеко Константиновъ, той покриваше, като съ черно було, Марица, когато княжеския адютантъ Бойчевъ и примѣрния полицай Новеличъ предадоха на вълнитѣ и трупътъ на нещастната Симонъ. Въ този мракъ „народната партия“ намѣства въ подземията кокалитѣ на българскитѣ граждани. А да скѣе некрологитѣ тя е била подбутната отъ голѣмия страхъ предъ едно работническо събрание. Ужасната катастрофа размърдва заспалото до сега русенско работничество. А да се размърда тази нѣколко хилядна маса отъ неуморни, но безропотни създатели на богатствата и владѣтелитѣ на фактическата сила, голѣмцитѣ ще потреператъ въ своитѣ крѣсла. На другия денъ, обаче, когато събранието биде свикано, полицията се задоволи само да постави нѣколко пристави и старши стражари да сноватъ около входътъ, успокоени отъ мисълта, че работницитѣ нѣматъ намѣрение да свалитъ правителството, а се събрали само да обмислятъ за положението си и за мѣрцитѣ, които трѣбва да взематъ въ бждѣще да защитятъ интереситѣ си. Не знаемъ какво е мислилъ него денъ управителтъ Каназирски, но самитѣ голѣмци исплашени по поводъ на катастрофата, неволно сѣ признали, че той „знае само избори да прави“. Въ дадения случай, той се постара и друго да направи — олитване да не допусне едно работническо събрание. Но ако и да не можа да му попречи, достатъчно е поведението на полицията, за да видятъ работницитѣ, че надъ самия гробъ на изгорѣлитѣ имъ братя управляющитѣ се подиграватъ съ тѣхнитѣ права. —

Нѣма нѣщо по обикновено у господаритѣ, отъ колкото да стоваратъ всичкитѣ криви дѣрва търху работника, толкова повече, ако е той едно малолѣтно чираче. Преди двѣ седмици на тукашния кавафъ, Киро Д. Димитровъ, станало нужда отъ една машина за стискание копчета. Взима я отъ кунураджията Трифоновъ. Но като я употребявалъ, една бурма била изгубена. Дава я сети на чирака да я занесе обратно на кунураджията; но последния, като видялъ, че липсва бурмата, върналъ машината съ искание да му се даде и изгубената частъ. Работницитѣ казватъ, че бурмата била изгубена при чукание на копчетата, обаче, господарътъ Димитровъ безъ много, обвинява чирака, че е изгубилъ и рѣшава, да му одържа отъ заплатата. А каква е тази заплата? Срамно е и да се помѣнава — по 25 ст. на денъ за яденie. Господарътъ му удържа за 15 дена по 10 ст. — 1 л. 50 ст., а самата бурма не струва повече отъ 70 ст.; останалитѣ е взелъ, вижда се, за глоба. Ний не можехме да премълчимъ този възмутителенъ фактъ, като гледахме, какъ всѣки денъ чиракътъ плачеше гладенъ. Такава е нашата участъ при днешната обществена наредба.

Каваклии. Нашия околийски лѣкаръ цѣни биларда повече отъ здривето на хората. Не може да го истрѣгне човѣкъ отъ кафенето, когато е заетъ съ играта, че ако ще

и свѣта да гине. Самъ бѣхъ очевидецъ на слѣдоущето. Единъ човѣкъ отъ Ново Село дойде да го вика въ село да помогне на брата му, който умираше отъ отокъ — „Съ какво ще дойда?“ отговори докторътъ. — „А бе, г-нѣ докторе, конь ти докараха, ще ти платя, ела само помогни на брата ми“ се молеше селеничътъ. Но напразно. Той си отиде, а докторътъ почна пакъ да играе. Медицинската помощъ е най-занемарената служба по-насъ. Днешната класова държава гледа само за богатшитѣ да е добре.

Станимака. Мѣнастирътъ „Св. Петка“, на 5-6 кил. отъ града, е станалъ истинско гнѣздо на дембелика, распущатостта и трупанie на богатствата. Игуменътъ му, *Дядо Хаджия*, стои на тази работа цѣли 30 год. и презъ това време е сколасълъ, казватъ, да натрупа едно състояние отъ 10—15000 лири. Него се готви да замѣсти отецъ Гологановъ, архимандритъ, който е фактическия управителъ. Мѣнастирътъ е негова мушия и навѣрно, е можалъ да посѣбере много „бѣли пари за черни дни“. Кога дойдатъ негови роднини, настанява ги много добръ. По негово настоявание се испѣжда всѣки дяконъ, който би му мѣтилъ водата. Лично е грубъ въ обращенията; съ колѣмцитѣ е въ тѣсни сношения, за това пакъ бѣднитѣ хорица хичъ не се ползватъ съ симпатитѣ му; собно мрази той социалиститѣ; всички младежи считатъ ги за такива, па макаръ нѣкой отъ тѣхъ да нѣматъ нищо общо съ социализма. Просто ги пѣди отъ мѣнастира, понеже „смуцавали мѣнастирската тишина“. Но тази тишина не се смуцава, когато въ мѣнастира се разиграватъ цѣли оргии отъ привилегированитѣ гости. Веднѣжъ самия той тѣ силно смуцаваше тази тишина, щото до 3 часа презъ нощта виковетѣ и пѣснитѣ не престанаха: изредиха се всички турски, грѣцки и български маанета, не бѣха пощадени и „православнитѣ скотове“, до като най-сетнѣ самъ отецъ Гологановъ не захвърли кюлимивката, за да играе на *ю чекъ*. Обича страсно парата. Дойде ли нѣкой, распитва „колко ще плати“. Колкото е снисходителенъ къмъ богатшкитѣ кесии, толкова е по-безпощаденъ къмъ работницитѣ въ мѣнастира. Експлоатацията стига до върха си. Веднажъ имъ отказа и *чесмъ* да даде, ами ги накара да се задоволятъ съ оцетъ, разреденъ съ вода. Това тѣкмо отговаря на онази ревностъ, съ която се посрѣщатъ и испращатъ голѣмцитѣ думбази. Единъ денъ камбанитѣ дрънкаха, безъ никаква видима причина цѣли 15 минути. Оказа се, че съ това се испращаше почетно извѣстията *Димоолу*, който напушалъ вече мѣнастира слѣдъ дългото гостуване. Самия мѣнастиръ е богатъ и, вмѣсто богоугодно заведение, служи просто за лѣтна резиденция на охолнитѣ хора. Колко по-добръ щѣше да бжде, ако неговитѣ богатства служеха за поддържанie на училища и бѣдни ученици. Но това не е въ смѣтката на божитѣ служители.

Окрѣжнитѣ избори на 3 того станаха въ града ни „както и до сега“. Стражаритѣ посрѣщаха и испращаха избирателитѣ. Самия началникъ сновеше между тѣхъ да не говорятъ по между си. Макаръ и да викаше, че „изборитѣ сѣ свободни“, наблизо имаше въ пълна боева амуниция рота войници. Не трѣбваше! Избирателното тѣло нѣмаше намѣрение да се бори съ полицейското насилие, за това и не дойде.

Калюферъ. Въ началото на миналия мѣсець нѣколко тукашни младежи искаха да даватъ литературно-музикална вечеринка. Но не стана, тѣй като кметътъ — по приетия обичай — правеше всевъзможни пречки до като самата вечеринка не се усуети. Това сѣ нашитѣ изборни лица — играятъ ролята на полицията. Общинската автономия, вмѣсто да служи въ защита на народоуправлението, днесъ е обѣрната въ жалко оръдие на властующитѣ.

Каяджикъ, Каваклийско. Каквато поразия дойде на земята, като че все върху насъ, учителитѣ, пада. Не стига дѣто не ни е *исилатено* по за единъ мѣсець едната

трета отъ заплатата, ами и двѣтѣ трети не ни плащатъ редовно. За мартъ плати ни се въ края на май, слѣдъ цѣли два мѣсеца; за априлъ — въ свѣршека на юний; за май — едва ли въ срѣдата на юлий, а за юлий — има още време до края на августъ. Да не чакаме, защото кредиторитѣ не чакатъ и не довѣрватъ вече, принудени сме да си продаваме заплатата съ преголѣми отетѣжки. При това ни положение, като гледаме какъ нито една буржуазна партия, па била тя и „демократическа“, не се застъпва за насъ, смѣшно ни става, когато слушаме заинтересованитѣ „капитани“ между насъ, че социалистическата партия искала да „поглѣни“ народнитѣ учители. Партията на пролетарията нѣма да ни поглѣща, а напротивъ, ний сами влизаме всѣки девъ въ нейнитѣ редове, защото виждаме, че учителтъ пролетарий найгра въ нея най-естественния си защитникъ. Хилядѣтѣ онеправдания, които ежедневно се сипятъ върху насъ, не могатъ, освѣнъ да увеличаватъ числото на учителитѣ — социалдемократи.

Типчиница, Врачанско. Въ близкото до насъ село Ребарково е работилницата на копривенитѣ пашкули на г. И. Стойновъ. За не излишно, счетохъ да ви съобща, че притѣжателтъ, па да искара по-голѣми печалби, е наелъ по-ефтинитѣ работни сили, каквито сѣ тѣзи на дѣца и жени. Въ работилницата му работятъ около 40 души, всички почти малки моме и млади булки. А знаете ли каква заплата получаватъ тѣ? По 30 стотинки на денъ! По случай на послѣднитѣ наводнения, както и по разни други случаи, буржуазията се хвали съ своето благодѣяние, като хвърля милостиня нѣкоя стотинка на умирающитѣ отъ гладъ. Но това се прави въ по-голѣмитѣ градове, дѣто богатшитѣ и предприемачитѣ могатъ да се почуватъ съ нищожнитѣ си подарѣци. Що се касае до затѣвтенитѣ къшета, дѣто никой не знае, какво става, тамъ сѣщитѣ господинови сѣ по-алчни и отъ дивитѣ вълци. Сѣжпо и пресѣжно заплащатъ работницитѣ, когато не си разбиратъ отъ интереситѣ и не търсятъ спасение въ своето сдружаванie.

Медвенъ, Котленско. Въ селото ни живѣе единъ лихваринъ, на име Кюндю Стояновъ. Човѣкътъ си равири отъ занаята и за гова винаги ще го видите да снове на горѣ на долу и да събира пара на пара лихва. За да му бжде работата по на редъ, не е закъсѣлъ да се обяви отъ правителствената партия, отъ партията на предприемачитѣ и голѣмитѣ народни обирници. Но не е само лихварството, отъ което той печели пари. По нѣкога той прибѣгва до открито насилие. Опренъ на влиянието си, като „народникъ“, той поиска да вземе дворното мѣсто на съсѣда си К. С., на което поотрано е хвърлилъ око. Предлага той на стопанина една нищожна цѣна, но К. С. заявява, че не си продава мѣстото. Въ отговоръ на това, една заранъ той осѣмва, като вижда плѣтѣтъ съборенъ и г-нѣ Кюндю заявява, че мѣстото е негово. Разбира се, че стопанинътъ прибѣгва да се отнесе до сѣдилищата и благодарение само на това, че произволтъ е билъ много очевиденъ, котленското мирово сѣдилище отсѣдило да се възвърне заграбеното мѣсто. Такива работи ставатъ често по насъ, изъ селата. И винаги, въ такива случаи, „дѣлежницитѣ“ сѣ изъ между редоветѣ на оня, които най-много клеветятъ социалиститѣ, а ний селеничѣ имъ даваме вѣра, безъ да виждаме, кои сѣ най-голѣмитѣ наши врагсве.

ВЪНКАШНА ХРОНИКА.

Белгия. Каква чудотворна партия е нашата! Социалистическата младежъ рѣшава да направи една народна манифестация противъ военщината и още преди нѣколко мѣсеца почва да агитира по цѣлата страна за тази идея. И какво мислите, народътъ е погледналъ презъ прѣсти на това! Тѣкмо об-

тия последнатъ сж отъ старитѣ традиционисти, които винаги се въздържатъ при рѣшителни слузай и отбѣгватъ политическото поле.

Нѣмскитѣ делегати развивали съвършено вѣрний възгледъ, че ако работницитѣ не турнатъ граница на намаляване платата и то такава, каквато да осигорява сжществуванieto имъ, то тѣ би продължавали да бждатъ просто като стока на пазарищата, а опредѣлението на платата съставлява за работника първо и главно срдѣство къмъ господството надъ економическитѣ условия въ живота. Освѣнъ това, установяването на най-малко плата е необходимо за работницитѣ, за да могатъ да се борятъ за по-добри и сжщественни измѣнения въ условията на труда

Въ такава смислъ всички иностранци и 400,000 англичани противъ 220,000 дургамци и уелци, е прието слѣдоуещето рѣшение:

„Време е за всички рудокопачи, свързани съ тоя конгресъ, да опредѣлятъ крайно необходимата за тѣхъ минимална плата и, ако стане нужда, да се борятъ за нея“.

Съ други думи казано — да бждатъ готови за общата милионна рудокопаческа стачка.

По въпроса за национализиране на рудницитѣ е имало доста спорове, но болшинството се искало за, като се исключатъ дургамцитѣ.

Били сж приети тоже още нѣколко помаловажни рѣшения, като достатъчно назначаване на работнически инспектори, избираеми отъ самитѣ работници, учредяване на третейскитѣ сждилища, уреждане пенсии на рудничаритѣ и пр.

П. С. Н.

МАЛКА КОРЕСПОНДЕНЦИЯ.

Отъ администрацията:

Слистра — с. Среберна. П. С. Не само за III тр. но и за I пол. С-въ не е внесълъ нищо за Васъ. Айтосъ. П. Ж. Истекълъ е. Преславъ. М. П. Марк. получихме. Видинъ. С. Р. Писмото бѣше Ваше, таксувано 30 ст. Вратца. Р. Я. В-кътъ Ви се повръща отъ пощата; явете новия си адресъ Сливенъ. Г. Т. Ч-въ е предп. само 3 л. и е получилъ I пол. П. Василиевъ. Явете незабавно адреса си.

ОБЯВЛЕНИЯ

ОБЯВЛЕНИЕ.

СТОИЛЪ СТАНЕВЪ, РУСЕ

търси да купи кн. I отъ сп. Денъ г. III; бр. 2—3 отъ в. Социалистъ г. III и бр. 1—3, 5 и 8—11 отъ в. Работнически Другаръ. — За споразумѣние — до него.

1—1

Тура се подъ печатъ книгата

„Жената предъ сжда на съвременната наука“

отъ Жакъ Лурбе.

г. Варна.

Отъ книжарницата на К. Евстатиевъ.

1—1

КНИЖАРНИЦА

на

НИКОЛА К. ВОДСКИ И ГАНКО ИЛ. БАНКОВСКИ

Обявяваме, че подъ горнята фирма откриваме книжарница въ гр. Габрово, която ще распродава между разнитѣ книги и учебници, разни канцеларски, училищни и ученически принадлежности и приема да распродава всѣкакви книги за смѣтка на други книжарници и издатели и да събира абонаменти и абонати на разни списания и вѣстници.

Интересующитѣ се г-да нека се отнасятъ за споразумение направо до насъ въ гр. Габрово.

25 й юлий 1897 г., гр. Габрово.

1—3

Отговоренъ редакторъ: П. Василевъ

„ЧЕРВЕНО АЗБУКИ“

(преводъ отъ нѣмски)

Твърдѣ сполучлива агитационна брошурка, необходима за всѣкой работникъ. Испраща се срѣщу стойността 25 стот. За повече отъ 20 екз. се прави отстъпъ 20%. Намира се за продажъ у Г. Кирковъ, ул. Болърска, № 30, София.

4—5

БИБЛИОТЕКА „ПОЛЕЗНИ ЗНАНИЯ“

Излъзе отъ печатъ книгата: **Какъ да постѣлватъ родителитѣ когато се появи въ кжщи остра заразителна дѣтска болѣсть.** Практически упжтвания отъ А. Э. Гиллиусъ; стр. 112, цѣна 45 ст.

Отъ сжщата библиотека се намиратъ за продажъ книгитѣ: **Основи на семейството** отъ Л. А. Золотаревъ; стр. 45, цѣна 40 ст. и **Хигиена на брака** отъ Л. А. Золотаревъ; стр. 82, цѣна 40 ст. Отстъпъ: на 10 екз. — единъ.

Поржкитѣ, винаги придружени съ стойността, да се испращатъ до Хр. Костовъ,

учителъ въ с. Гложене, Раховско.

Умоляватъ се г. г. настоятелитѣ на последнитѣ двѣ книги да побързватъ съ изравняване смѣткитѣ си.

2—2

Библиотека по Научния Социализмъ:

№ 1. Исторически Материализмъ. Три популярно-научни статии отъ М. Г. Барановски и С. Ушаковъ — 60
№ 2. Осемнадесетий Брюмеръ на Луи Бонапарта отъ К. Маркса. Съ порг. на автора — 1.20
№ 3. Народничество и Марксизмъ отъ П. Струев и А. Волинъ — 2.—

Библиотека „Работникъ“:

№ 1. Борбата на английскитѣ работници за свобода (Чаргистското движение) отъ Б. Кречевски — 30
№ 2. Край Волга. Повѣсть отъ С. Степиль-Кравчински — 50
№ 3. Работническото движение въ Русия отъ Г. Плехановъ — 20

Популярно-научна Библиотека:

№ 1. Происхождението на брака и семейството отъ К. Коуцки. — 60

Поржки за всички тия книги се отправятъ до Г. Бакаловъ въ Варна.

„ОТЕЧЕСТВО“

БЪЛГАРСКО ОБЩО ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ДРУЖЕСТВО

ВЪ СОФИЯ.

ОБЯВЛЕНИЕ

№ 15

Извѣстява се на интересующитѣ се, че договора, сключенъ на 8/20 юлий н. г. съ Народното Осигурително Друж. „Балканъ“ въ София се прие напълно и едногласно отъ извънредното общо-събрание на нашитѣ акционери, станало на 10/22 августъ н. г. Споредъ него всичкитѣ наши права и задължения, поети спрямо клиентитѣ или акционеритѣ ни, отъ 1-й юлий н. ст. н. г. минаватъ върху последното дружество.

Велѣдствие на това умоляватъ се всичкитѣ лица, които иматъ земание-давание съ Българското Общо Застрахователно Дружество „Отечество“ да се отнасятъ за напредъ до Народното Осигурително Дружество „Балканъ“.

София, 11/23 августъ 1897.

„ОТЕЧЕСТВО“

Бъл. Общо Застрахователно Друж. въ София.

„БАЛКАНЪ“

НАРОДНО ОСИГУРИТЕЛНО ДРУЖЕСТВО

ВЪ СОФИЯ.

ОБЯВЛЕНИЕ

№ 2694.

Тѣй като договора сключенъ на 8/20 юлий н. г. помежду нашето Дружество и Българското Общо Застрахователно Дружество „Отечество“ влѣзе въ сила на 10/22 августъ н. г. ний поехме върху си всичкитѣ дѣла на последното дружество и умоляваме всички лица, които иматъ вземание-давание съ Дружеството „Отечество“ да се отнасятъ за напредъ къмъ насъ.

София, 11/23 августъ 1897 г.

„БАЛКАНЪ“

Народно Осигурително Дружество въ София.

Печатница „Либералний Клубъ“ — София.